

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím: *Egy Váci-utcai özvegy asszony levele a Kistaludytársasághoz*

Forrás: *Pesti Hírlap*

Bp.

1929. VIII. 23.

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Kistaludytársaság

Idő

"1929"

Személy

Egy Váci-utcai özvegyasszony levele a Kistaludytársasághoz

Látogatás egy kétévszázados házban, ahonnan Kistaludyt Károlyt és Vörösmarty Mihályt temették

A délelőtti napfényben messze villogó aranybetűivel hatalmas márványtábla állítja meg a járókelőt a Váci-utca 19. számú ház előtt. Szerényen, vakolatthullatva húzódik meg a modern bérpaloták között s ha az a márványtábla nem közölné az embereket, hogy a magyar történelem mennyire nagyértékű kulturhistóriát őrizik a vén falak, az ember akaratlanul azt mondaná: — le kellene már bontani, hisz minden percben összeomolhatik a világvárosi életohagástól!

Itt hunyt el 1830. november 21-én a Mester

KISFALUDY KÁROLY,

1855. november 19-én pedig a Mesternél is nagyobb tanítvány

VÖRÖSMARTY MIHÁLY.

Hálás kegyelettel állította a Kistaludytársaság VÖRÖSMARTY születése napjának százados évfordulóján.

Ezek az emléktábla sorai. Idézésük aktualitását egy igen érdekes levél adja meg, amelyet egy nemesen érző magyar asszony küldött a Kistaludytársaságnak. Kistaludyt Károly ugyanis 1830. november 21-én hunyta le háboríthatatlan álmokra szeméit, halálának tehát a jövő évben lesz századik évfordulója. A levélíró özvegyasszony, aki most azokban a szobákban lakik, ahol Kistaludyt Károly élt, dolgozott és meghalt, már jóelőre, a halálos centennárium évének küszöbén felajánlja lakását a kegyeletes ünnepségekre készülő Kistaludytársaságnak és egyszerű szavakkal irt soraiiban így invitálja őket:

„A Kistaludytársaság Nagytiszteletű Elnökségének Budapest. Tekintettel arra, hogy a ház, amelyben lakom (Váci-utca 19., II. em.), Kistaludyt Károly és nagy tanítványa, Vörösmarty Mihály lakóháza volt, akik mindketten e falak között lehelték ki nemes lelküket, — mely tisztelettel felhívom b. figyelmüket a következőkre:

Kistaludyt Károly — de hisz ez legjobban tudott tény a neves Kistaludytársaság előtt — 1830. évben itt halt meg. Halála 100 éves évfordulója alkalmával abban a szobában, ahol az akkori nagy magyar szellemi vezeték tartották összejöveteleiket, az emlékünnapján a Társaság tagjait szívesen látom. Azért keresem fel Önöket a levéllel már hónapokkal előbb, mert bizony tudom, hogy Kistaludyt Károly halálának 100 éves évfordulója alkalmával kegyeletes megemlékezések lesznek. Mint magyar asszony, igen nagy megtiszteltetésnek veszem, ha Kistaludyt Károly emlékének e szerény felajánlással fiammal együtt így hódolhatnék. Hazafias tisztelettel: Öze. Steiner József Györgyné.“

A Váci-utcai 19. számú házban.

Szüette, vén, bolthajlamos kapu, folyosójára, de udvarára is a régi múlt hull, egyszerre olyan mély csend fogadja a belépőt, mintha a rohanó kis világvárosi utca mérföldes messzeségbe lenne tőle. A ház-mester a második emeletre mutat: — igen, — mondja — ott laknak azok a régi urak, emléktáblát is tettek a házra pár évvel ezelőtt s azóta bizony sokszor jönnek ide körülnézni az — idegenek.

Szűk, vaskorlátos, kanyargó csigalépcsők visznek fel a második emeletre. Olyan ez az idült járószerszám, mintha valami toronyba vezetné az embert. Alacsony emeletet, s fenn a másodikikon, szemben a lépcsőcsigával, keskeny névtábla: Öze. Steiner József Györgyné.

Öszülő, melegehangú asszony. Örökös gyásza van: férjétől megfosztotta a háború. Itt maradt a fiatal fiával, itt laknak már hosszú idő óta, ezekben a szobákban, ahol Kistaludyt Károly élt s amelyekben a múlt század nagy szellemi reneszánszának halhatatlan alakjai jöttek össze naponként és szerkesztették hihetetlen lelkesedéssel az Aurórárt. Ugyanezen az emeleten lakott a „Mesternél is nagyobb tanítvány“: Vörösmarty Mihály. Kétszer temettek ebből a házból az ujjászülető nemzet részvételével. 1830-ban, amikor Kazinczy is gyászt kötött, bár nevét elhomályosította egy kissé Kistaludyt tündöklése, és

1855 szeptembereben, amikor a „Szózat“ költőjével indult el a gyászkocsi a Váci-utca sikátorszerű homályosságában.

Komor hangulatu, öreg, fehérablakos terem-szobák. Az utcai front jobb szélén régi, Biedermeier-butorokkal megrakott marasztaló terem. Egyetlen hatalmas ablakszeme lebámul a fényes kirakatok sorára és az elröppent évszázad alatt olyan megdöbentően elváltozott világvárosi képre. E négy, természetes fal között tanított a mester számos éven keresztül, itt függtek az itáliai tájakat őrző képei, amelyeket lázas vándorsága idején festett. Ide gyültek össze a bársonyos hangú ifjuval, Vörösmarty Mihálylyal együtt a forrószívű, lüktető erejű Bajza József, Czuczor Gergely, Toldy Ferenc, Szalay László, Szontagh Gusztáv. És annyian mások, akik érezték, hogy a nagy nyugatról áramló kultúra utjának magyar állomását, Pestet is fénybe kell öltöztetni az új magyar, megújított, hódító irodalom erejével. Itt szavalták el verseiket, ódáikat, itt született meg „Tollagi Jónás“ és „Sulyosdi Simon“ s míg Kazinczy arannyal teleszótt tiszta humorá öntötte az ajkakra a mosolyt, a „Mesternél is nagyobb tanítvány“ az ablaknál állott és messze nézve a Váci-utcai kis házak fölött, fölérvedeztek lelkében a sorok:

Hová merült el szép szemed kérés,

Mi az, mit kétes távolban keres?

Ez az a nagymultu, sok titkos árnyat megidéző szoba, ahol a Mester 1830. november 21-én örökre eltűszótt komor soraikat skandáló apostolaitól. Itt invitálta gyászemlékezésre a Váci-utcai özvegy a Kistaludytársaság tagjait.

Dante és Goethe szobra.

A szűk, öreg kövekkel kirakott udvarról két különös szobor tűnik a vizsgálódó szem elé. Az üveg-házszerűen kiugró udvari épületrész első és második emeleti boltozatánál megkopott, időverte szobrok állanak. Dante és Goethe szobra... Kőből vannak kifaragva, majdnem embernagyságu alakok, művészi erővel dolgozó kezekre vallanak. Dante jellegzetes arca, leomló köpenye, de még inkább Goethe korszerű ruházata, büszke, délceg tartása arról beszélnek, hogy igen gondos tervek után készültek el ezek az egy évszázadnál is több vihárt látott alakok. Emberemlékezet óta állanak őr a virágcserepes ormon s mint beszélnek, mindkettőt Kistaludyt faragtatta. Ugy látszik, azt akarta a Mester, hogy nemcsak a lakásban, de ha lent sétál az akkor még puhafüves, rózsás udvaron, akkor is jó társaságban legyen...